

Consumer Protection

บทความ

ตลาดแบบตรง พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ความเหมือนที่แตกต่างในการค้ายุคดิจิทัล

กฤติกร แจ่มตระกูล
นักประชาสัมพันธ์

การทำธุรกิจออนไลน์ในยุคนี้แค่มีสินค้ากับเพจเฟซบุ๊กอาจไม่พอ สิ่งสำคัญที่พ่อค้าแม่ค้าออนไลน์มือใหม่มักสับสนคือ "พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์" (E-Commerce) กับ "การตลาดแบบตรง" (Direct Marketing) ซึ่งในนิยามตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต้องระวังเพราะมีเงื่อนไขการจดทะเบียนมีความแตกต่างกัน **พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)** คือการซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีลักษณะเด่นคือมีหน้าร้านออนไลน์ชัดเจน เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน หรือร้านค้าใน Marketplace (Shopee, Lazada) ลูกค้าสามารถกดเลือกของ ใส่ตะกร้า และชำระเงินเองตามระบบ ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ ต้องจดทะเบียน "พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์" กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (DBD) เพื่อยืนยันตัวตนและการสร้างความน่าเชื่อถือ

การตลาดแบบตรง (Direct Marketing) คือการทำธุรกิจในลักษณะที่ "เราส่งสารไปหาลูกค้าโดยตรง" เพื่อให้เกิดการซื้อขาย โดยมีลักษณะเด่น คือ มีการนำเสนอขายแบบเข้าถึงตัว (ในโลกออนไลน์) เช่น การส่งข้อความ Inbox Line OA การส่งอีเมลขายของ หรือแม้แต่การ "ไลฟ์สดขายของ" ที่มีการโต้ตอบและปิดการขายทันที ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ การต้องจดทะเบียน "ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรง" กับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) สำหรับธุรกิจที่ได้รับการยกเว้นต้องมีเงื่อนไข ดังนี้

 ตามกฎกระทรวง กำหนดการซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถือว่าเป็นตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย (๑) การขายสินค้าหรือบริการของบุคคลธรรมดาซึ่งมิได้จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจตลาดแบบตรง และมีรายได้จากการขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่เกินหนึ่งล้านแปดแสนบาทต่อปี (๒) การขายสินค้าหรือบริการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้ขึ้นทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (๓) การขายสินค้าหรือบริการของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (๔) การขายสินค้าหรือบริการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

การดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอสำหรับการขายโดยวิธีการ "ไลฟ์สด" ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องจดทะเบียน "ตลาดแบบตรง" กับ สคบ. โดยพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งผู้บริโภคมีสิทธิการบอกเลิกสัญญาโดยการส่งหนังสือแสดงเจตนาภายในเวลา ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับสินค้าหรือบริการ ผู้ประกอบธุรกิจที่เข้าข่ายเป็นธุรกิจตลาดแบบตรง หากไม่จดทะเบียนกับ สคบ. ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่